Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2021. gada 3. jūnijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa – Imigrācijas politika – To trešo valstu valstspiederīgo atgriešana, kuri dalībvalstī uzturas nelikumīgi – Direktīva 2008/115/EEK – 2. panta 1. punkts – Piemērošanas joma – Trešās valsts valstspiederīgais – Notiesāšana krimināllietā dalībvalstī – 3. panta 6. punkts – Ieceļošanas aizliegums – Sabiedriskās kārtības un sabiedrības drošības apsvērumi – Atgriešanas lēmuma atcelšana – Ieceļošanas aizlieguma likumība

Lietā C-546/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa, Vācija) iesniedza ar 2019. gada 9. maija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 16. jūlijā, tiesvedībā

BZ

pret

Westerwaldkreis,

TIESA (ceturtā palāta)

palātas priekšsēdētājs M. Vilars [*M. Vilaras*] (referents), tiesneši N. Pisarra [*N. Piçarra*], D. Švābi [*D. Šváby*], S. Rodins [*S. Rodin*] un K. Jirimēe [*K. Jürimäe*],

ģenerāladvokāts: P. Pikamēe [*P. Pikamäe*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– Vācijas valdības vārdā – *J. Möller* un *R. Kanitz*, pārstāvji,

– Nīderlandes valdības vārdā – *K. Bulterman* un *J. M. Hoogveld*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *C. Ladenburger* un *C. Cattabriga*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2021. gada 10. februāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuri dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV 2008, L 348, 98. lpp.).

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp BZ un *Westerwaldkreis* (Vestervaldes apriņķis, Vācija) par attiecībā uz BZ pieņemta lēmuma par ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumu likumību.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2008/115

3 Direktīvas 2008/115 1. pantā "Priekšmets" ir paredzēts:

"Šajā direktīvā ir noteikti kopēji standarti un procedūras, kas dalībvalstīs ir jāpiemēro attiecībā uz nelikumīgi uzturošos trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, ievērojot pamattiesības kā galvenos Kopienas tiesību, kā arī starptautisko tiesību principus, tostarp pienākumu nodrošināt bēgļu aizsardzību un cilvēktiesības."

4 Šīs direktīvas 2. panta "Darbības joma" 1. un 2. punktā ir noteikts:

"1. Šī direktīva attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā.

2. "Dalībvalstis var pieņemt lēmumu nepiemērot šo direktīvu attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem:

[..]

b) kuri saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pakļauti atpakaļnosūtīšanas procedūrai kriminālatiesisku sankciju dēļ vai to rezultātā, vai kuriem piemēro izdošanas procedūras."

5 Minētās direktīvas 3. pants "Definīcijas" ir izteikts šādi:

"Šajā direktīvā piemēro turpmāk minētās definīcijas:

1) "trešās valsts valstspiederīgais" ir jebkura persona, kas nav Eiropas Savienības pilsonis [LESD 21. panta 1. punkta] nozīmē un kas nav persona, kam ir tiesības uz pārvietošanās brīvību [..], kā noteikts [Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 562/2006 (2006. gada 15. marts), ar kuru ievieš Kopienas Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodenss) (OV 2006, L 105, 1. lpp.)] 2. panta 5. punktā;

2) "nelikumīga uzturēšanās" ir tāda trešās valsts valstspiederīgā atrašanās dalībvalsts teritorijā, kurš neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem, kas noteikti Šengenas Robežu kodeksa 5. pantā, vai arī citiem ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem šajā dalībvalstī;

3) “atgriešana” ir, attiecīgai personai brīvprātīgi ievērojot atgriešanās pienākumu vai piespiedu kārtā, došanās atpakaļ uz:

   – personas izcelsmes valsti vai

   – tranzīta valsti saskaņā ar Kopienas vai divpusējiem atpakaļuzņemšanas nolīgumiem vai citiem režīmiem, vai

   – citu trešo valsti, kurā attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais brīvprātīgi nolemj atgriezties un kurā viņu uzņems;

4) “atgriešanas lēmums” ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kurā norādīts vai konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās ir nelikumīga, un noteikts vai konstatēts atgriešanās pienākums;

5) “izraidīšana” ir atgriešanās pienākuma izpilde piespiedu kārtā, proti, fiziska izvešana no dalībvalsts;

6) “ieceļošanas aizliegums” ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kas uz noteiktu laika posmu aizliedz ieceļot un uzturēties dalībvalsts teritorijā un kas pievienots atgriešanas lēmumam;

[..].”

6 Direktīvas 2008/115 6. pants “Atgriešanas lēmums” ir formulēts šādi:

“1. Neskarot šā panta 2. līdz 5. punktā minētos izņēmumus, dalībvalstis pieņem atgriešanas lēmumu par ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā.

2. Trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas kādas dalībvalsts teritorijā un kuriem ir derīga citas dalībvalsts izsniegta uzturēšanās atļauja vai cita atļauja, kas sniedz tiem tiesības tur uzturēties, lūdz nekavējoties doties uz šīs dalībvalsts teritoriju. Ja minētais trešās valsts valstspiederīgais nepilda šo lūgumu vai ja trešās valsts valstspiederīgā nekavējoša izceļošana ir vajadzīga sabiedriskās kārtības vai valsts drošības nodrošināšanai, piemēro 1. punktu.

3. Dalībvalstis var atturēties pieņemt atgriešanas lēmumu par trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas tās teritorijā, ja attiecīgo trešās valsts valstspiederīgo uzņem atpakaļ cita dalībvalsts, ievērojot divpusējus nolīgumus vai vienošanās, kas ir spēkā dienā, kad stājas spēkā šī direktīva. Šajā gadījumā dalībvalsts, kura ir uzņēmusi atpakaļ attiecīgo trešās valsts valstspiederīgo, piemēro 1. punktu.

4. Dalībvalstis var katrā laikā pieņemt lēmumu piešķirt atsevišķu uzturēšanās atļauju vai citu atļauju, kas dod tiesības uzturēties trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā, ar līdzjūtību saistītu iemeslu, humānu vai citu iemeslu dēļ. Šādā gadījumā atgriešanas lēmumu nepieņem. Ja atgriešanas lēmums jau ir pieņemts, to atceļ vai atliek uz uzturēšanās atļaujas vai citu likumīgas uzturēšanās tiesību derīguma laiku.

5. Ja attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā, ir uzsākta procedūra viņa uzturēšanās atļaujas vai citas atļaujas atjaunošanai, kas dod tiesības uzturēties, attiecīgā dalībvalsts, neskarot 6. punktu, var nepieņemt atgriešanas lēmumu, līdz uzsāktā procedūra ir pabeigta.

[..]”

7 Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 7. panta "Brīvprātīga izceļošana" 3. un 4. punktu:

"3. Attiecībā uz brīvprātīgai izceļošanai noteikto laika posmu var paredzēt dažus pienākumus, kuru mērķis ir novērst bēgšanas iespējamību, piemēram, regulāru reģistrēšanos attiecīgās iestādēs, atbilstošas finanšu garantijas depozītu, dokumentu iesniegšanu vai pienākumu uzturēties noteiktā vietā.

4. Ja pastāv bēgšanas iespējamība vai ja likumīgas uzturēšanās pieteikums ir atzīts par nepārprotami nepamatotu vai tā pamatā ir krāpšana, vai arī ja attiecīgā persona apdraud sabiedrības kārtību, drošību vai valsts drošību, dalībvalstis var nenoteikt laika posmu brīvprātīgai izceļošanai vai var noteikt laika posmu, kas ir īsāks par septiņām dienām."

8 Minētās direktīvas 9. panta "Izraidīšanas atlikšana" 1. un 3. punktā ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis atliek izraidīšanu:

a) ja ar izraidīšanu tiktu pārkāpts neizdošanas princips [..].

[..]

3. Ja izraidīšanu atliek, kā paredzēts 1. un 2. punktā, attiecīgam trešās valsts valstspiederīgajam var piemērot 7. panta 3. punktā izklāstītos pienākumus."

9 Šīs pašas direktīvas 11. pantā "Ieceļošanas aizliegums" ir noteikts:

"1. Atgriešanas lēmumiem pievieno ieceļošanas aizliegumu:

a) ja nav noteikts brīvprātīgas izceļošanas laika posms vai

b) ja nav ievērota atgriešanās pienākuma izpilde.

Citos gadījumos atgriešanas lēmumu var papildināt ar ieceļošanas aizliegumu.

2. Ieceļošanas aizlieguma ilgumu nosaka, pienācīgi ņemot vērā katra konkrēta gadījuma visus attiecīgos apstākļus, un tas principā nepārsniedz 5 gadus. Tomēr tas var pārsniegt piecus gadus, ja trešās valsts valstspiederīgais rada nopietnus draudus sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai."

Šengenas Robežu kodekss

10 Regulas Nr. 562/2006, kas no 2016. gada 11. aprīļa ir atcelta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (OV 2016, L 77, 1. lpp.), 5. pantā bija noteikti trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanas nosacījumi attiecībā uz plānotu uzturēšanos dalībvalstu teritorijā uz laiku, kas nepārsniedz 90 dienas jebkurā 180 dienu laikposmā. No 2016. gada 11. aprīļa šie nosacījumi ir noteikti Regulas 2016/399 6. pantā.

Rokasgrāmata atgriešanas jautājumos

11 Rokasgrāmata atgriešanas jautājumos ir ietverta pielikumā Komisijas Ieteikumam (ES) 2017/2338 (2017. gada 16. novembris), ar kuru izveido kopīgu "Rokasgrāmatu atgriešanas jautājumos" dalībvalstu kompetentajām iestādēm izmantošanai ar atgriešanu saistītu uzdevumu veikšanā (OV 2017, L 339,

83. lpp.). Kā izriet no šī ieteikuma 2. punkta, šī rokasgrāmata ir galvenais atsauces dokuments kompetentajām dalībvalstu iestādēm, kuru kompetencē ir veikt ar to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu saistītus uzdevumus, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi.

12 Rokasgrāmatā atgriešanas jautājumos ir ietverts 11. punkts "Ieceļošanas aizliegumi", kura piektā daļa ir formulēta šādi:

"Direktīvas [2008/115] noteikumi par ieceļošanas aizliegumu saistībā ar atgriešanu neattiecas uz ieceļošanas aizliegumu, kurš izdots citā nolūkā, kas nav saistīts ar migrāciju, piemēram, ieceļošanas aizliegums trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri izdarījuši smagus noziedzīgus nodarījumus vai attiecībā uz kuriem ir skaidras norādes par viņu nodomu izdarīt šādu noziedzīgu nodarījumu [skat. Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1987/2006 (2006. gada 20. decembris) par otrās paaudzes Šengenas Informācijas sistēmas (SIS II) izveidi, darbību un izmantošanu (OV 2006, L 381, 4. lpp.) 24. panta 2. punktu], vai ieceļošanas aizliegums kā ierobežojošs pasākums, kas pieņemts saskaņā ar ES [līguma] V sadaļas 2. nodaļu, tostarp pasākumi, ar kuriem īsteno ceļošanas aizliegumus, ko izdevusi ANO Drošības padome."

Valsts tiesības

13 *Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet* (Likums par ārvalstnieku uzturēšanos, nodarbinātību un integrāciju Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā; *BGBl*. 2008 I, 162. lpp.), redakcijā, kas piemērojama pamatlietas faktiem (turpmāk tekstā – "*AufenthG*"), ir ietverts 11. pants "Ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums", saskaņā ar kuru:

"1. Ārvalstnieks, kurš ir ticis izraidīts, nosūtīts atpakaļ vai izraidīts piespiedu kārtā, nedrīkst atkārtoti ieceļot Vācijas Federatīvajā Republikā un uzturēties tajā. Viņam netiek izsniegta uzturēšanās atļauja arī tad, ja saskaņā ar šo likumu ir izpildīti tiesību [saņemt šo atļauju] nosacījumi (ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums).

2. Ieceļošanas un uzturēšanās aizlieguma ilgumu nosaka *ex officio*. Šis termiņš sākas ārvalstnieka izceļošanas dienā. Izraidīšanas gadījumā aizlieguma ilgums tiek noteikts vienlaikus ar lēmuma par izraidīšanu pieņemšanu. Citos gadījumos tas tiek noteikts brīdī, kad tiek izdots brīdinājums par piespiedu izraidīšanu, bet vēlākais – piespiedu izraidīšanas vai atpakaļnosūtīšanas brīdī [..]. Lai novērstu draudus sabiedrības drošībai un sabiedriskajai kārtībai, šo termiņu var papildināt ar nosacījumu, it īpaši par pierādītu krimināLsodāmības neesamību un narkotiku nelietošanu. Ja termiņa beigās šis nosacījums nav izpildīts, piemēro garāku termiņu, kas *ex officio* tiek noteikts kopā ar piektajā teikumā noteikto termiņu.

3. Lēmums par ieceļošanas un uzturēšanās aizlieguma termiņa ilgumu ir diskrecionārs lēmums. Šis ilgums drīkst pārsniegt piecus gadus tikai tad, ja ārvalstnieks ir ticis izraidīts, pamatojoties uz notiesājošu spriedumu krimināllietā, vai ja viņš rada nopietnus draudus sabiedrības drošībai un sabiedriskajai kārtībai. Šis termiņš nedrīkst pārsniegt desmit gadus.

[..]"

14 *AufenthG* 50. pantā "Izceļošanas pienākums" ir paredzēts:

"1. Ārvalstniekam ir pienākums izceļot, ja viņam nav vai vairs nav nepieciešamās uzturēšanās atļaujas [..].

2. Ārvalstniekam ir pienākums izceļot no Vācijas Federatīvās Republikas teritorijas nekavējoties vai, ja viņam ir noteikts izceļošanas termiņš – pirms šī termiņa beigām.

[..]”

15 *AufenthG* 51. panta “Likumīgas uzturēšanās izbeigšana; ierobežojumu saglabāšana” 1. punkta 5. apakšpunktā ir noteikts:

“1. Uzturēšanās atļauja zaudē spēku šādos gadījumos: [..]

5) ārvalstnieka izraidīšanas gadījumā, [..].”

16 *AufenthG* 53. panta 1. punkts “Izraidīšana” ir izteikts šādi:

“Ārvalstnieks, kura uzturēšanās rada draudus sabiedrības drošībai un sabiedriskajai kārtībai, brīvai un demokrātiskai konstitucionālajai sistēmai vai jebkurām citām būtiskām Vācijas Federatīvās Republikas interesēm, tiek izraidīts, ja, ņemot vērā visus atsevišķās lietas apstākļus, veicamajā izceļošanas interešu un intereses, lai ārvalstnieks turpmāk paliktu Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā, izvērtējumā tiek konstatēts sabiedrības intereses par labu viņa izceļošanai pārsvars.”

17 *AufenthG* 54. panta 1. punkta 1. apakšpunkts ir formulēts šādi:

“1. Izraidīšanas intereses 53. panta 1. punkta izpratnē ir īpaši nozīmīgas, ja ārvalstniekam:

1) [..] ar spriedumu, kas stājies likumīgā spēkā, ir piespriests brīvības atņemšanas [..] sods [..].”

18 *AufenthG* 58. panta “Piespiedu izraidīšana” 1. un 2. punktā ir paredzēts:

“1. Ārvalstnieks tiek izraidīts piespiedu kārtā, ja viņa izceļošanas pienākums ir kļuvis izpildāms, viņam nav noteikts izceļošanas termiņš vai šis termiņš ir beidzies un izceļošanas pienākuma brīvprātīga izpilde nav nodrošināta vai sabiedrības drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ izrādās nepieciešama izceļošanas uzraudzība. [..]

2. [..] Citos gadījumos izceļošanas pienākums kļūst izpildāms tikai tad, ja izpildāms kļūst atteikums izsniegt uzturēšanās atļauju vai cits administratīvais akts, kas ārvalstniekam rada izceļošanas pienākumu saskaņā ar 50. panta 1. punktu.

[..]”

19 *AufenthG* 59. panta “Brīdinājums par piespiedu izraidīšanu” 1. un 2. punktā ir noteikts:

“1. Par piespiedu izraidīšanu ir jābrīdina, nosakot saprātīgu brīvprātīgas izceļošanas termiņu no 7 līdz 30 dienām. [..]

2. Brīdinājumā ir jānorāda valsts, uz kuru ir paredzēts veikt ārvalstnieka piespiedu izraidīšanu, un ārvalstnieks ir jāinformē par to, ka viņš var tikt piespiedu kārtā izraidīts arī uz citu valsti, kurā viņš drīkst ieceļot vai kurai ir pienākums viņu uzņemt.

[..]”

20 *AufenthG* 60.a panta “Piespiedu izraidīšanas pagaidu apturēšana (Iecietība)” 2.–4. punkts ir izteikts šādi:

“2. Ārvalstnieka piespiedu izraidīšana ir jāaptur tik ilgi, kamēr šī piespiedu izraidīšana faktisku un tiesisku apstākļu dēļ nav iespējama un netiek piešķirta uzturēšanās atļauja. [..]

3. Ārvalstnieka piespiedu izraidīšanas apturēšana neietekmē viņa izceļošanas pienākumu.

4. Par piespiedu izraidīšanas apturēšanu ārvalstniekam tiek izsniegta izziņa.

[..]"

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

21 BZ, kuram ir nenoskaidrota valstspiederība, ir dzimis Sīrijā un kopš 1990. gada uzturas Vācijā. Lai gan kopš šī laika uz viņu attiecās izceļošanas pienākums, viņš turpināja uzturēties šajā dalībvalstī saskaņā ar regulāri pagarinātu "izraidīšanas pagaidu apturēšanu (iecietība)", pamatojoties uz *AufenthG* 60.a pantu.

22 2013. gada 17. aprīlī BZ tika piespriests brīvības atņemšanas sods uz trim gadiem un četriem mēnešiem par noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar terorisma atbalstīšanu. 2014. gada martā viņa soda izpildes atlikusī daļa tika aizstāta ar nosacītu sodu.

23 Šīs notiesāšanas krimināllietā dēļ Vestervaldes apriņķis ar 2014. gada 24. februāra lēmumu uzdeva BZ izraidīt, pamatojoties uz *AufenthG* 53. panta 1. punktu. Šajā lēmumā bija ietverts arī aizliegums ieceļot un uzturēties Vācijā sešus gadus, kas vēlāk tika samazināts līdz četriem gadiem, sākot no dienas, kurā BZ faktiski atstās Vācijas teritoriju, un kas bija ierobežots vēlākais līdz 2023. gada 21. jūlijam. Tajā pašā laikā Vestervaldes apriņķis attiecībā uz BZ izdeva brīdinājumu par piespiedu izraidīšanu.

24 BZ pret šiem lēmumiem cēla iebildumus. Uzklausīšanā iebildumu komisijā Vestervaldes apriņķis brīdinājumu par piespiedu izraidīšanu atcēla. Pārējā daļā BZ iebildumi tika noraidīti.

25 Tādēļ viņš cēla prasību *Verwaltungsgericht Koblenz* (Koblencas Administratīvā tiesa, Vācija) par attiecībā uz viņu noteiktajiem pasākumiem. Tā kā šī prasība tika noraidīta, BZ iesniedza apelācijas sūdzību *Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz* (Reinzemes-Pfalcas Augstākā administratīvā tiesa, Vācija).

26 Pēc tam *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federālā migrācijas un bēgļu lietu pārvalde, Vācija) ar 2017. gada 21. jūlija lēmumu kā acīmredzami nepamatotu noraidīja BZ patvēruma pieteikumu. Šī iestāde arī konstatēja, ka BZ nevar tikt nosūtīts atpakaļ uz Sīriju, jo attiecībā uz šo valsti ir izpildīti piespiedu izraidīšanas aizlieguma nosacījumi.

27 Ar 2018. gada 5. aprīļa spriedumu *Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz* (Reinzemes-Pfalcas federālās zemes Augstākā administratīvā tiesa) noraidīja BZ iesniegto apelācijas sūdzību, ar kuru tika lūgts atcelt izraidīšanas pasākumu un noteikt ieceļošanas un uzturēšanās aizlieguma ilgumu. Tādēļ BZ par šo spriedumu iesniedza revīzijas sūdzību iesniedzējtiesā.

28 Iesniedzējtiesa norāda, ka tā BZ revīzijas sūdzību noraidīja, ciktāl šī sūdzība bija par attiecībā uz viņu pieņemto lēmumu par izraidīšanu, kas tādējādi ir kļuvis galīgs. Tā revīzijas tiesvedību sadalīja, to turpinot tikai, ciktāl tā attiecās uz šim lēmumam pievienoto lēmumu par ieceļošanas un uzturēšanās aizlieguma ilguma samazināšanu līdz četriem gadiem, sākot no BZ iespējamās izceļošanas no Vācijas teritorijas, un vēlākais līdz 2023. gada 21. jūlijam.

29 No iesniedzējtiesas paskaidrojumiem izriet, ka saskaņā ar Vācijas tiesībām lēmuma par izraidīšanu pieņemšana saskaņā ar *AufenthG* 53. pantu izraisa, pirmkārt, attiecīgās personas uzturēšanās atļaujas derīguma izbeigšanos atbilstoši *AufenthG* 51. panta 1. punkta 5. apakšpunktam un, otrkārt, saskaņā ar *AufenthG* 11. panta 1. punktu ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumu, kā arī aizliegumu izsniegt šai personai jaunu uzturēšanās atļauju pirms lēmuma par izraidīšanu termiņa beigām.

30 Iesniedzējtiesa arī precizē, ka Vācijas tiesībās lēmums par izraidīšanu nav "atgriešanas lēmums" Direktīvas 2008/115 3. panta 4. punkta izpratnē. Turpretim, kā norāda iesniedzējtiesa, tāds ir *AufenthG* 59. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētais brīdinājums par piespiedu izraidīšanu.

31 Iesniedzējtiesa piebilst, ka saskaņā ar *AufenthG* 53. pantu pieņemts lēmums par izraidīšanu ne vienmēr izraisa attiecīgā ārvalstnieka piespiedu izraidīšanu. Personām, kuru uzturēšanās rada draudus sabiedrības drošībai, varot tikt piemērots šāds pasākums, pat ja viņu piespiedu izraidīšana no Vācijas teritorijas nebūtu iespējama galamērķa valstī valdošās situācijas dēļ. Šādā gadījumā valsts tiesībās neesot obligāti paredzēts, ka ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums, kas ir noteikts saskaņā ar *AufenthG* 11. panta 1. punktu, būtu jāatceļ.

32 Iesniedzējtiesa pauž šaubas jautājumā, vai uz ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumu, kurš ir noteikts attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo citā nolūkā, "kas nav saistīts ar migrāciju", it īpaši kopā ar lēmumu par izraidīšanu, attiecas Direktīvas 2008/115 piemērošanas joma. Tās šaubas it īpaši izriet no Rokasgrāmatas atgriešanas jautājumos 11. punkta piektajā daļā ietvertās norādes, atbilstoši kurai noteikumi par ieceļošanas aizliegumiem saistībā ar atgriešanu saskaņā ar Direktīvu 2008/115 "neattiecas uz ieceļošanas aizliegumu, kurš izdots citā nolūkā, kas nav saistīts ar migrāciju".

33 Iesniedzējtiesa piedevām uzsver, ka Vācijas Federatīvā Republika nav izmantojusi Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto iespēju nepiemērot šo direktīvu trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pakļauti atpakaļnosūtīšanas procedūrai krimināltiesisku sankciju dēļ vai to rezultātā.

34 Šajos apstākļos *Bundesverwaltungsgericht* (Federālā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) a) Vai ieceļošanas aizliegums, kurš trešās valsts valstspiederīgajam noteikts nolūkā, kas "nav saistīts ar migrāciju", katrā ziņā ietilpst Direktīvas [2008/115] darbības jomā tad, ja dalībvalsts nav izmantojusi šīs direktīvas 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteikto iespēju?

b) Ja atbilde uz pirmā jautājuma a) daļu ir noliedzoša: vai šāds ieceļošanas aizliegums neietilpst Direktīvas 2008/115 darbības jomā arī tad, ja trešās valsts valstspiederīgais jau neatkarīgi no tā, ka attiecībā uz to ir izdots izraidīšanas rīkojums, ar ko ir saistīts ieceļošanas aizliegums, valstī uzturas nelikumīgi un tādēļ pēc būtības ietilpst direktīvas darbības jomā?

c) Vai ieceļošanas aizliegumi, kuri izdoti nolūkā, kas "nav saistīti ar migrāciju", ietver arī ieceļošanas aizliegumu, kas noteikts saistībā ar izraidīšanu sabiedriskās kārtības un sabiedrības drošības apsvērumu dēļ (šajā gadījumā – pamatojoties vienīgi uz vispārējiem preventīviem apsvērumiem ar mērķi apkarot terorismu)?

2) Ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts tādējādi, ka šis ieceļošanas aizliegums ietilpst Direktīvas 2008/115 darbības jomā:

a) Vai no atgriešanas lēmuma (šajā gadījumā – brīdinājuma par piespiedu izraidīšanu) atcelšanas administratīvā kārtībā izriet, ka ar to vienlaicīgi noteiktais ieceļošanas aizliegums Direktīvas 2008/115 3. panta 6. punkta izpratnē kļūst nelikumīgs?

b) Vai šīs tiesiskās sekas rodas arī tad, ja pirms atgriešanas lēmuma pieņemtais lēmums par izraidīšanu ir (vai ir kļuvis) galīgs?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

35 Tiesai iesniegtajos rakstveida apsvērumos Vācijas valdība apgalvo, ka pretēji iesniedzējtiesas norādēm Vācijas Federatīvā Republika ir izmantojusi Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto iespēju nepiemērot šo direktīvu trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pakļauti atpakaļnosūtīšanas procedūrai krimināltiesisku sankciju dēļ vai to rezultātā.

36 Vācijas valdība it īpaši atsaucās uz likuma, ar kuru Direktīva 2008/115 ir transponēta Vācijas tiesību sistēmā, pamatojumu, no kura izrietot, ka *AufenthG* 11. panta 3. punkta otrajā teikumā paredzētā atkāpe no maksimālā piecu gadu ieceļošanas un uzturēšanās aizlieguma ir pamatota tostarp ar Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

37 Kā norāda Vācijas valdība, tā kā pamatlietā piemērojamās valsts tiesību normas ir pieņemtas, izmantojot Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā dalībvalstīm atstāto iespēju, iesniedzējtiesas lūgtajai šīs direktīvas interpretācijai neesot nozīmes attiecībā uz tajā izskatāmo lietu. Līdz ar to iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi esot jānoraida kā nepieņemami.

38 Tomēr ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa ir uzdevusi savas atbildības ietvaros noteiktā tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu kontekstā un kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums. Atteikties lemt par valsts tiesas iesniegtu lūgumu Tiesa var tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2008. gada 22. decembris, *Régie Networks*, C-333/07, EU:C:2008:764, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa, atbildot uz Tiesas lūgumu sniegt paskaidrojumus, ir apstiprinājusi, ka saskaņā ar tās Vācijas tiesību interpretāciju Vācijas likumdevējs nav pieņēmis lēmumu saskaņā ar Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu no šīs direktīvas piemērošanas jomas pilnībā izslēgt trešo valstu valstspiederīgos, kuri saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pakļauti atpakaļnosūtīšanas procedūrai kriminālatiesisku sankciju dēļ vai to rezultātā. No [likuma] pamatojuma, uz ko atsaucas Vācijas valdība izrietot, ka Vācijas likumdevēja nodoms ir bijis tikai atsevišķi atkāpties no minētās direktīvas 11. panta 2. punkta konkrētās normas, kura attiecas uz ieceļošanas un uzturēšanās aizlieguma spēkā esamības maksimālo termiņu.

40 Ņemot vērā šādas iesniedzējtiesas sniegtās norādes, nevar uzskatīt, ka šīs tiesas lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, un tādējādi nevar acīmredzami secināt, ka jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju ir neatbilstīgi.

41 Līdz ar to lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir pieņemams.

Par pirmo jautājumu

42 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2008/115 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šī direktīva ir piemērojama ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumam, ko ir noteikusi dalībvalsts, kura nav izmantojusi šīs direktīvas 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto iespēju attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kas atrodas tās teritorijā un uz ko attiecas lēmums par izraidīšanu sabiedrības drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ, pamatojoties uz agrāku notiesāšanu krimināllietā.

43 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/115 2. panta 1. punktu tā attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā. Jēdziens "nelikumīga uzturēšanās" minētās direktīvas 3. panta 2. punktā ir definēts kā "tāda trešās valsts valstspiederīgā atrašanās dalībvalsts teritorijā, kurš neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem, kas noteikti Šengenas Robežu kodeksa 5. pantā, vai arī citiem ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem šajā dalībvalstī".

44 No šīs definīcijas izriet, ka ikviens trešās valsts valstspiederīgais, kurš atrodas dalībvalsts teritorijā un neatbilst ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās tajā nosacījumiem, tāpēc vien tajā uzturas nelikumīgi un uz viņu līdz ar to attiecas Direktīvas 2008/115 piemērošanas joma (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 7. jūnijs, *Affum*, C-47/15, EU:C:2016:408, 48. punkts, un 2018. gada 19. jūnijs, *Gnandi*, C-181/16, EU:C:2018:465, 39. punkts).

45 No tā izriet, ka šīs direktīvas piemērošanas joma ir definēta, atsaucoties tikai uz nelikumīgās uzturēšanās situāciju, kurā atrodas trešās valsts valstspiederīgais, neatkarīgi no šīs situācijas pamatā esošajiem iemesliem vai pasākumiem, kas varētu tikt noteikti attiecībā uz šo valstspiederīgo.

46 Otrkārt, šo interpretāciju apstiprina Direktīvas 2008/115 2. panta 2. punkta b) apakšpunkts, saskaņā ar kuru dalībvalstis var pieņemt lēmumu no šīs direktīvas piemērošanas jomas izslēgt trešo valstu valstspiederīgos, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir pakļauti atpakaļnosūtīšanas procedūrai krimināltiesisku sankciju dēļ vai to rezultātā vai kam piemēro izdošanas procedūras. Nebūtu bijis nepieciešams konkrētā tiesību normā paredzēt šādu dalībvalstu iespēju, ja uz aplūkotajiem trešo valstu valstspiederīgajiem neattiektos minētās direktīvas piemērošanas joma, kā tā ir definēta tās 2. panta 1. punktā.

47 Treškārt, iepriekš minētos apsvērumus nevar atspēkot Rokasgrāmatas atgriešanas jautājumos 11. punkta piektā daļa. Direktīvas 2008/115 piemērošanas joma, kā tā nepārprotami izriet no tās 2. panta 1. punkta, nevar tikt grozīta ar Komisijas ieteikumu, kuram nav saistoša spēka.

48 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2008/115 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šī direktīva ir piemērojama ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumam, ko ir noteikusi dalībvalsts, kura nav izmantojusi minētās direktīvas 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto iespēju attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kas atrodas tās teritorijā un uz ko attiecas lēmums par izraidīšanu sabiedrības drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ, pamatojoties uz agrāku notiesāšanu krimināllietā.

Par otro jautājumu

49 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīva 2008/115 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā liedz atstāt spēkā ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumu, ko dalībvalsts ir noteikusi attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kurš atrodas tās teritorijā un uz kuru attiecas lēmums par izraidīšanu, kas ir kļuvis galīgs un kas ir pieņemts sabiedrības drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ, pamatojoties uz agrāku notiesāšanu krimināllietā, ja atgriešanas lēmums, kuru minētā dalībvalsts ir pieņēmusi attiecībā uz šo valstspiederīgo, ir atcelts.

50 Ir jāatgādina, ka Direktīvas 2008/115 3. panta 6. punktā jēdziens "ieceļošanas aizliegums" ir definēts kā "administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kas uz noteiktu laika posmu aizliedz ieceļot un uzturēties dalībvalsts teritorijā un kas pievienots atgriešanas lēmumam". Pēdējais minētais lēmums šīs direktīvas 3. panta 4. punktā ir definēts kā "administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kurā norādīts vai konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās ir nelikumīga, un noteikts vai konstatēts atgriešanās pienākums".

51 Saskaņā ar Direktīvas 2008/115 11. panta 1. punktu atgriešanas lēmumiem pievieno ieceļošanas aizliegumu, ja nav noteikts laikposms brīvprātīgai izceļošanai vai ja nav ievērota atgriešanās pienākuma izpilde. Citos gadījumos atgriešanas lēmumu var papildināt ar ieceļošanas aizliegumu.

52 No minēto tiesību normu formulējuma izriet, ka "ieceļošanas aizlieguma" mērķis ir papildināt atgriešanas lēmumu, aizliedzot attiecīgajai personai noteiktu laiku pēc tās "atgriešanas", kā šis jēdziens ir definēts Direktīvas 2008/115 3. panta 3. punktā, un tātad pēc tās izceļošanas no dalībvalstu teritorijas, atkal ieceļot šajā teritorijā un pēc tam tajā uzturēties (spriedumi, 2017. gada 26. jūlijs,

Ouhrami, C-225/16, EU:C:2017:590, 45. punkts, kā arī 2020. gada 17. septembris, JZ (Brīvības atņemšanas sods ieceļošanas aizlieguma gadījumā), C-806/18, EU:C:2020:724, 32. punkts). Ieceļošanas aizliegums līdz ar to rada sekas tikai no brīža, kad attiecīgā persona faktiski atstāj dalībvalstu teritoriju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 17. septembris, JZ (Brīvības atņemšanas sods ieceļošanas aizlieguma gadījumā), C-806/18, EU:C:2020:724, 33. punkts).

53 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa ir norādījusi, pirmkārt, ka Vācijas tiesībās brīdinājums par piespiedu izraidīšanu *AufenthG* 59. panta izpratnē ir "atgriešanas lēmums" Direktīvas 2008/115 3. panta 4. punkta izpratnē, un, otrkārt, ka, lai gan attiecībā uz BZ sākotnēji ir izdots šāds brīdinājums, tas pēc tam ir ticis atcelts, un tādējādi attiecībā uz BZ noteiktais ieceļošanas un uzturēšanās aizliegums šobrīd nav pievienots nevienam atgriešanas lēmumam.

54 Kā ir norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 82. punktā, ja ieceļošanas aizliegums, uz kuru attiecas Direktīva 2008/115, tam raksturīgās tiesiskās sekas var radīt tikai pēc atgriešanas lēmuma brīvprātīgas vai piespiedu izpildes, tas nevar tikt atstāts spēkā pēc šī atgriešanas lēmuma atcelšanas.

55 Šajā kontekstā vēl ir jāprecizē, ka no Direktīvas 2008/115 6. panta 1. punkta izriet, ka, neskarot šī panta 2.–5. punktā paredzētos izņēmumus, dalībvalstīm ir pienākums pieņemt atgriešanas lēmumu par ikvienu trešās valsts valstspiederīgo, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā.

56 No tā izriet, ka tad, ja dalībvalsts saskaras ar trešās valsts valstspiederīgo, kurš atrodas tās teritorijā un kuram nav vai vairs nav derīgas uzturēšanās atļaujas, šai dalībvalstij, piemērojot atbilstīgās tiesību normas, ir jānosaka, vai šim valstspiederīgajam ir jāizsniedz jauna uzturēšanās atļauja. Ja tas tā nav, attiecīgajai dalībvalstij attiecībā uz minēto valstspiederīgo ir jāpieņem atgriešanas lēmums, kuram atbilstoši Direktīvas 2008/115 11. panta 1. punktam varēs tikt pievienots vai tam būs jāpievieno ieceļošanas aizliegums šīs direktīvas 3. panta 6. punkta izpratnē.

57 Līdz ar to, kā būtībā ir norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 81. punktā, gan Direktīvas 2008/115 mērķim, kā tas ir noteikts tās 1. pantā, gan šīs direktīvas 6. panta formulējumam būtu pretrunā pieļaut tādu trešo valstu valstspiederīgo pagaidu statusa esamību, kuri atrastos dalībvalsts teritorijā bez spēkā esošām uzturēšanās tiesībām vai uzturēšanās atļaujas, un uz kuriem attiecīgā gadījumā attiektos ieceļošanas aizliegums, bet attiecībā uz tiem nepastāvētu spēkā esošs atgriešanas lēmums.

58 Iepriekš minētie apsvērumi ir spēkā arī attiecībā uz tādiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri, tāpat kā BZ, nelikumīgi uzturas dalībvalsts teritorijā, bet nevar tikt izraidīti piespiedu kārtā, jo tas ir pretrunā neizraidīšanas principam.

59 Kā ir norādīts ģenerāladvokāta secinājumu 87. punktā, no Direktīvas 2008/115 9. panta 1. punkta a) apakšpunkta izriet, ka šis apstāklis nepamato atgriešanas lēmuma nepieņemšanu attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo šādā situācijā, bet tikai viņa piespiedu izraidīšanas, izpildot minēto lēmumu, atlikšanu.

60 Ņemot vērā iepriekš minēto, tas, ka tāds lēmums par izraidīšanu kā tas, kas attiecas uz BZ, ir kļuvis galīgs, nevar pamatot ieceļošanas un uzturēšanās aizlieguma atstāšanu spēkā, lai gan attiecībā uz BZ nepastāv spēkā esošs atgriešanas lēmums.

61 Ņemot vērā visus šos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīva 2008/115 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā liedz atstāt spēkā ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumu, ko dalībvalsts ir noteikusi attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kurš atrodas tās teritorijā un uz kuru attiecas lēmums par izraidīšanu, kas ir kļuvis galīgs un kas ir pieņemts sabiedrības drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ, pamatojoties uz agrāku notiesāšanu krimināllietā, ja atgriešanas lēmums, kuru minētā dalībvalsts ir pieņēmusi attiecībā uz šo valstspiederīgo, ir atcelts, lai gan šis lēmums par izraidīšanu ir kļuvis galīgs.

Par tiesāšanās izdevumiem

62 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuri dalībvalstī uzturas nelikumīgi, 2. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šī direktīva ir piemērojama ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumam, ko ir noteikusi dalībvalsts, kura nav izmantojusi minētās direktīvas 2. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto iespēju attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kas atrodas tās teritorijā un uz ko attiecas lēmums par izraidīšanu sabiedrības drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ, pamatojoties uz agrāku notiesāšanu krimināllietā.

2) Direktīva 2008/115 ir jāinterpretē tādējādi, ka tā liedz atstāt spēkā ieceļošanas un uzturēšanās aizliegumu, ko dalībvalsts ir noteikusi attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kurš atrodas tās teritorijā un uz kuru attiecas lēmums par izraidīšanu, kas ir kļuvis galīgs un kas ir pieņemts sabiedrības drošības un sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ, pamatojoties uz agrāku notiesāšanu krimināllietā, ja atgriešanas lēmums, kuru minētā dalībvalsts ir pieņēmusi attiecībā uz šo valstspiederīgo, ir atcelts, lai gan šis lēmums par izraidīšanu ir kļuvis galīgs.

[Paraksti]